

kan de af-
zekeren, dan
Christus' dood
oepeling kan
den, zonder
de handeling
an Christus.
nader ver-
in met Hem
Het woordje
lige persoon-
h der zonde,
op gerekend
i. Naar dien
graven in
in staat des
ied? „Door
ds bevel en
in het water
sacramenteel,
nensch daar-
peling daar-
wordt die
dood over-
Hem" d.i.
sacramenteel;
i.w.z. Chris-
tiger, vrijwil-
rdoor voor
le doeping
g bestaan —
heerlijk ver-
dote te doen;
houdt men
n. En in het
de door den
mbolisch uit-
pytting aan
zegd, dat de
n, en er dus
eid van dat
lij, met het
in geeft.
met: „Opdat
ewekt is, tot
nieuwigheid
peling staat
ijn leven op-
ij heeft zijn
dus achter-
ijksvormig te
oe zoo? Dus:
in dood alle
rd opgewekt
den dood nu
eken te ver-
ie Hem dat
oepeling van
en hebbende,

pen met een
was, en den
opgevat en
ne Labadis-
en punt, dat
Vat dat was?
ste gewoonte
badisme, het
i de Weder-
its van het
Abraham en
te menschen,
vieren, steeds
ing en geloof
rkerd was,
id men liever
n oordeel etc.
l Cor. 11:29)
elde wel, dat
aar behooren
was nog al
begreep ik,
was, of men
men waar
jdt. De sacra-
iezing of het
naar aan het
ad oppericht,
i evenzomin
ij het hooren
t is de vraag
e toenadering
ch voor ver-
In Christus'
rt uitsprekt,
ing is, waar-
en ik nu dat
ze belijdenis-
l nadert, wel
zonde, dat hij
i hem in het
zijn, en dat
niets vraagt
od. Trouwens
ucht, dan de
wijze kwam
belijdenis der
ing. Nog wat
lien misstand
ate „begin-

de eeuw een
igheid maar
nige Leeraars,
n, en deswege
omen. Bekend
rakel, Hellen-
bedoeelingen
of het Avond-
en de hypo-
aten. Nu was
antheid werd
de verbuiging

tot stand. Het is wel waar, dat alleen de uitverkorenen den zegen van het Avondmaal wegdragen, doch het is niet waar, dat het sacrament alleen voor de uitverkorenen was ingesteld, maar voor alle on-
gergerlijke bondgenooten; het is ook wel waar, dat een hypocriet aan den Avondmaals-disch zijn oordeel verzwart, doch niet, omdat hij niet uitverkoren is, maar omdat hij onwaar of twijfelachtig daar-
aanzit. Het is evenzeer waar, dat een hypocriet onder de overige deelen van de bediening der Verzoening, alsook door het genot van allerlei natuurlijke zegeningen, zijn oordeel verzwart. Weldra werd het eene eer, om in die richting strenge proefpreeken te houden. Zonder te beseffen, dat men een verkeerde baan opging, kwam het H. Avondmaal praktisch in verband met verkiezing en wedergeboorte. En of de leeraars soms het nog eens een teeken en zegel van het Verbond Gods noemden, dat had geen effect meer. De meeste menschen dachten, dat de „vrome" menschen (dezelfde als uitverkorenen) daar de verzekering hunner eeuwige zaligheid ontvingen. En hij, die zich zelf zulk eene vroomheid niet durfde toeschrijven, die bleef maar terug, de zaligheid hing toch ook niet aan een stukje brood en een teugje wijn. Sommigen stelden er eene eer in, dat er maar weinigen tot den Avondmaalsdich naderden. Zoo heeft het sacrament zijne ware betekenis bij de massa allengskens verloren, doordien men het aan verkiezing en wedergeboorte, in plaats van aan het Verbond, had leeren vastmaken. Bovendien bleef een goed deel van het Avondmaal af, sommigen uit vrees en anderen, omdat zij in het niet toenaderen een teeken van nederigheid zagen, zonder er aan te denken, dat zij zoodoende Gods Verbond verbraken.

Deze misstand en beginsel-verwisseling heeft in lateren tijd alle kerken doen hinken aan de rechter- of linker heup. Het beste gedeelte, waartoe ook wij behooren, hinkt meer of min aan de rechter heup, door het kerkelijke leven van verkiezing en wedergeboorte te doen uitgaan. Zij meenen het goed, maar plassen met dat al in Labadistisch-mystieke wateren rond. Anderen, die dat willen ontwijken, zonder die beginsel-verwisseling te verstaan en te herstellen, worden naar het liberalisme en vandaar naar het rationalisme heengetrokken. De eenige weg voor de kerken om zich weer op te richten en in den weg van God te wandelen, is deze, dat men het Verbond Gods in Bijbelschen zin leere verstaan en met vaste hand geheel de kerkelijke samenleving daarnaar regele. Onze kerk heeft in de afschaffing van het „Doopledenstelsel" een belangrijken stap gedaan in de goede richting, maar ik vrees, dat men den wortel van den misstand, dien men te boven wil komen, niet algemeen begrepen heeft, althans ik bemerk dat niet in gesprek noch geschrift, en als dat de overhand krijgt, dan is onze kerkelijke bekeering ook eene morgenwolk en vroegkomende dauw gelijk. Zonder herstelling van de verwisseling der beginselen is er geene verwachting. Elders heb ik breeder aangewezen hoe men van uit het Verbond het gemeentelijk leven heeft in te richten, en dus ga ik daarop hier niet verder in.

Ik geef het citaat onverkort, want het is moeilijk te verknippen. Dat ik het met alles eens zou zijn, zal wel niemand verwachten. Ik denk anders dan de schrijver over Rom. 6:4, vind (met Geesink, zie hieronder) zijn exegese daarvan „bedenklijk", acht zijn alternatieven (b.v. van al-of-niet-handelen over de verhouding tot God) soms onjuist, zie de positie van Abraham iets anders, en geloof, dat wat door prof. Lindeboom betoogd en tenslotte door de kerken aanvaard is aangaande Rom. 6:4 („den doop in den dood") wel een ander licht werpt op een en ander. Overigens is de onderscheiding tusschen drie-erlei genade (algemeene, verbonds- en bijzondere genade) niet zoo vreemd als 't lijkt; ook oudere dogmatici hebben reeds gezegd, dat men moet onderscheiden tusschen algemeene, gemeene en bijzondere genade; wat wel niet hetzelfde is als hetgeen ds. Hulst zegt, maar toch zijn opmerkingen van ter zijde belicht.

Hoofdzak voor ons is, eens te doen zien, hoe de moeilijkheden van tegenwoordig (b.v. inzake genade-verbond en zelfonderzoek) reeds bij de ouderen leefden. Ze komen op geregelde tijden terug.

Niet minder interessant dan dit stukje autobiografie is, wat prof. dr. W. Geesink er over geschreven heeft in „Heraut" nr 1919 (1 Nov. 1914).

Dat Geesink bezwaren hebben zou, kan, wie hem kent, reeds van te voren constateeren. Eensdeels heeft m.i. Geesink gelijk, als hij zachtzins protesteert tegen de passage, waarin sprake is van „pantheïsme". Voor een ander deel geeft Geesink m.i. Hulst's standpunt niet juist weer, als hij meent, dat Hulst het „pactum salutis" (den eeuwigen raad des vredes tusschen Vader, Zoon en H. Geest) prijsgeeft. Ik meen, dat Hulst juist genadeverbond en vrederaad onderscheiden wil. Maar dat blijve rusten. Mij interesseert de gemoedelijkheid van Geesink, als hij inzake Hulst's omkeer schrijft:

Tot dien keer kwam het eerst toen hij 10 jaren predikant was en te Ferwerd, zijn tweede Gemeente in Nederland stond.

Die keer bestaat hierin, dat hij, tot op dien tijd vasthoudende aan de leer van het „eeuwig Verbond der verlossing" of het Pactum Salutis, die leer toen los liet. Iets waarmee hij, omdat deze leer geen kerkelijk dogma is, echter nog niet onrechtzinnig werd.

Op den laatsten zin lette men. En men denke dan eens aan wat in de laatste jaren ons kerkelijk leven overkomen is!

Zijn eigen standpunt formuleert Geesink aldus:

Dit Pactum Salutis of eeuwig-Verbond over de verlossing der uitverkorenen tusschen de drie personen in het Goddelijk wezen, is wel niet te scheiden, maar toch te onderscheiden van het in den tijd tus-

schen God en de menschen gesloten Verbond der genade. Ook hierin te onderscheiden, dat krachtens het verschil tusschen het eeuwige en het tijdelijke, het eerste niet, het tweede wel, naast n voor ons onzichtbare ook n zichtbare zijde heeft.

Het stukje biografie leek me voor onze lezers wel belangwekkend.

K. S.

PERSSCHOUW

Ned. Chr. Persbureau en Prof. Hepp.

Met het Ned. Chr. Persbureau hielden we ons bezig; tot nu toe ontvingen we geen enkel bewijs, dat zijn directie haar onware bewering aangaande ons terugnam, of de persoonlijke verdachtmakingen in de copie van zijn anoniemen medewerker herstelde. Daarom volstaan we deze week met het volgende. Het bureau heeft ook betwist, dat het juist zou zijn, dat de bedoelde copie niet aan alle abonnees zou zijn toegezonden. Verleden week gingen we daarop niet in, omdat we er over in correspondentie waren. Deze is thans afgesloten. Ook op dit punt willen we dr. v. d. Vaart Smit met genoegen het resultaat meedeelen. Maar dan verwachten we eerst eens een bewijs, dat hij nota neemt van wat tegen zijn foutieve beweringen en onjuiste synodecopie is ingebracht. Hij moet een toontje lager zingen en is dat aan de door zijn nieuwdienst in hun eer aangetaste synodeleden verschuldigd.

Intusschen blijft prof. Hepp verder te gaan dan wij. Wij hebben letterlijk overgenomen wat ds. Veldkamp schreef, en dadelijk vermeld wat het Persbureau in schijn tegen ons, in werkelijkheid tegen ds. Veldkamp opmerkte: dat n.l. een synodelid, vooraanstaand nog wel, auteur zou zijn geweest van de bedoelde copie. Prof. Hepp evenwel schrijft in „Credo":

Een deel van onze kerkelijke pers is ontstemd over „een der meest vooraanstaande Synodeleden", gelijk hij wordt aangediend.

Hij geeft beschouwingen over de Synode, welke vanzelf niet voor honderd procent objectief zijn.

Zijn oordeelvellingen worden door een Christelijk Persbureau rondgezonden, maar de naam van den man wordt geheim gehouden.

Hoe ik over deze manieren denk is genoegzaam bekend.

Maar ik zou willen raden: ontwikkelt geen detective-gaven om den man te ontmaskeren.

Natuurlijk staat het de Synode, zoodra zij weer saamkomt, vrij om een onderzoek binnen den kring harer bevoegdheid in te stellen.

Ik voor mij echter geloof niet, dat men hier met een Synodelid te doen heeft.

Zeker niet met een vooraanstaand Synodelid.

Trouwens, wat is dat voor een wezen?

Prof. Hepp blijkt dus¹⁾ het Persbureau niet te gelooven, ook niet na herhaalde verzekering. Daarin gaat hij verder dan wij. Ik wilde alleen maar, dat het bureau den naam noemde. Detective-gaven behoeft men daartoe niet te ontwikkelen; want al kan ieder nagaan, dat de beschouwingen, die de anonieme auteur aan het Persbureau overgaf, bijzonder veel lijken op de opvattingen van een afgevaardigde, door hem voorgedragen in het openbaar, toch kan een kind begrijpen, dat het best een ander synodelid kan zijn, die zich zoo heel bijzonder in de opvattingen van dit synodelid heeft kunnen vinden, om niet te zeggen: „vasigebeten".

De heer T. v. Popta schrijft in „Ilm. Kb.":

Een jaar of wat geleden is in een redactie-vergadering van onze Kerkbode ter sprake geweest, zich te abonneren op mededelingen van dit persbureau, maar we hebben dit niet gedaan, o.a. omdat we het bureau als niet betrouwbaar beschouwden.

Dr. Van der Vaart Smit, de directeur, is jammer genoeg, geen evenwichtig man. Zo zijn tegenwoordig zijn berichten over Duitsland sterk pro-Duits en ten gunste van het nationaal-socialisme. Een jaar of tien geleden werd hij vanuit onze Chr. vakbeweging gepitteld, omdat hij berichten naar Duitsland zond, die zeer ten gunste van de Nederl. sociaal-democratie waren en in strijd met de werkelijkheid.

Zo is Dr. Van der Vaart Smit.

Jammer om het Chr. Persbureau.

Mischien citeren we nog wel eens enkele uittalingen van dr. v. d. Vaart Smit. Ze zijn zeer ontleend voor het kennen van zijn principieel „standpunt".

Contact met de Chr. Geref. Kerk.

In „De Wekker" schrijft de redacteur (J. J. v. d.) S(chuit):

Het zou van ondankbaarheid, of ook van onachtzaamheid kunnen getuigen, wanneer wij geheel stilzwijgend zouden laten passeeren, wat de Synode der Gereformeerde Kerken te Sneek vóór eenige weken heeft besloten omtrent haar poging tot eenheid onder de Gereformeerde belijders.

De geschiedenis is bekend. Vóór eenige jaren heeft de Synode der Gereformeerde Kerken Deputaten benoemd, die trachten zouden een samenspreking te hebben met de belijders van de Gereformeerde confessies. Ook aan de Synode der Christelijke Gereformeerde Kerk is toen een verzoek gericht om tot deze samenspreking te komen. Onze Synode heeft gemeend, dat daarvoor de tijd niet gekomen was, maar dat eerst duidelijk moest zijn, waarover deze samenspreking

1) Want dat hij niet zou weten, wat het Bureau schreef, is ondenkbaar; de qualificatie „meest vooraanstaand lid" is immers van het Bureau afkomstig.

zou gaan. Onzerzijds wenschte men niet zonder nadere gegevens tot zulk een samenspreking over te gaan. Wij hebben toen een schriftelijk antwoord gezonden aan de Gereformeerde Kerken, en wij hebben daarna in een levig rapport onze bezwaren nader ontwikkeld.

Hierop wenschten wij nu een schriftelijk antwoord, om te zien, of er redenen waren voor deze samenspreking, en of er mogelijkheden werden geopend voor nader contact.

Wij zouden zoo zeggen, dat dit tusschen twee kerken een zeer juiste weg was. Wat is er nu toch tegen, dat er eerst uitwisseling van missiven plaats heeft, opdat wij zwart op wit voor ons hebben, wat de bezwaren zijn. Wij hebben gemeend een historisch-dogmatisch rapport te moeten opstellen. Wij hebben dit ter kennis gebracht. Is het nu niet billijk, dat wij hierop een schriftelijk antwoord mogen verwachten, waarin ons wordt gezegd, in welke zaken de Synode der Gereformeerde Kerken het met de Christelijke Gereformeerde Kerk eens is, en in welke zaken zij het niet eens is. Dan hebben wij een basis voor onze samenspreking.

De Synode der Gereformeerde Kerken meende echter hierop niet te moeten ingaan. Zij wenschte geen schriftelijke gedachtenwisseling, maar een mondelinge samenspreking.

Het ligt niet op mijn weg, na te gaan of deze berichtgeving omtrent hetgeen geschied is, volledig is en op de kern ingaat. Persoonlijk meen ik, dat men dat niet kan zeggen, en dat het antwoord, van Chr. Geref. zijde gegeven, zakelijk wel wat anders „aanvoelt", dan wat hier gezegd wordt. Overigens weet men, dat ik met den schrijver het hierover eens ben, dat schriftelijk contact, indien men dit nu eenmaal wil, onzerzijds vlot toe te staan zou zijn. Natuurlijk kan een synode zich niet verantwoordelijk stellen voor brieven van deputaten; maar ze kan wel deputaten machtigen tot correspondentie, en dezen zullen wel zoo wijs zijn, hun eigen woorden nadrukkelijk van die der synode te onderscheiden. Overigens acht ik nog een klein lichtpuntje aanwezig in volgende woorden van den schrijver:

Ook wij wenschen een mondelinge samenspreking, maar eerst zouden wij willen bezitten een rapport van de Synode der Gereformeerde Kerken, in welk rapport deze kerken haar bezwaren hebben te ontwikkelen tegen onze zienswijze van de leer des verbonds en van de historische lijn der afscheiding, gelijk de Christelijke Gereformeerde Kerk deze heeft uiteengezet in het schrijven aan de Synode der Gereformeerde Kerken, en in haar breder rapport.

Zoo alleen kan er een basis ontstaan, die een belijning aangeeft voor een mogelijke samenspreking.

Het is dus geheel onjuist, wanneer de bladen melden, dat de Christelijke Gereformeerde Kerk afkeerig is om een samenspreking te houden.

Eveneens:

Wanneer gemeld is, dat de Deputaten der Gereformeerde Kerken met vooraanstaande broeders, die de Gereformeerde belijdenis liefhebben in de Hervormde Kerk een officieus contact verkregen hebben, dan wordt hier dit verschil tusschen personen en Kerk miskend, als zulks tot voorbeeld zou moeten strekken voor Deputaten, die een Kerk hebben te verlegenvoorden.

Ik weet zeker, dat vooraanstaande broeders in de Christelijke Gereformeerde Kerk elk oogenblik met broeders in de Gereformeerde Kerken, of met welke broeders uit andere groepeerings ook willen samen-spreken. Maar dat is toch heel wat anders, dan dat twee kerken over mogelijke eenheid hebben te handelen. Hier zijn wij wederkeerig niet zoo vrij, maar veel meer gebonden. En juist daarom wenschen wij eerst een schriftelijk rapport van de Gereformeerde Kerken, opdat wij goed weten zouden, wat wij aan elkander hebben, als wij bijeen komen.

Ik hoop, dat men van deze opmerkingen goede nota nemen zal; met name dan wat betreft de woorden uit het begin van de laatste alinea.

Pak u weg.

Te Amstelveen is in de H.V.-gemeente een „gemeente-vergadering" gehouden. Daar sprak de H.V.-predikant ds. Kroon van Noordwijk. Blijkens het kerkblad van de „Geref. Kerken in H.V." was het onderwerp: „De kerk en het koninkrijk Gods". We lezen:

Zonder dit laatste, zei spreker, was de Kerk een dwaasheid en was het geloof een dwaasheid. Door het Koninkrijk Gods krijgen beide, Kerk en Geloof, eerst hun betekenis. Het christelijk geloof is een volstrekte bedreiging van al het bestaande.

„Een volstrekte bedreiging van al het bestaande": pak u weg, de stressen loelen! De schr., nog steeds over het geloof sprekende, vervolgt:

Het is ook anders dan welke bestaande macht of kracht ook in de wereld. Het christelijk geloof is geen kroon op iets, geen volmaking van hetgeen al bestond, iets, dat er boven op komt, waarmee het dan meer of min „af" zou zijn — neen, het geloof is iets buiten de natuurlijke orde dezer wereld, het gansch andere, dat niet is van deze wereld, maar oorsprong heeft buiten het bestaande. Zoals Paulus het voor de Atheners uitdrukte: de onbekende God. Het christelijk geloof richt zich op dien God; zóózeer God, zóózeer Heer, dat Zijn macht met niets is te vergelijken. Het is verkeerd te spreken, dat God zou „bestaan". God „bestaat" niet. Hij spreekt — en het is er. Hij gebiedt — en het staat er.

Ook de christelijke liefde is „wat anders" dan welke bestaande macht of kracht in deze wereld. Hetzelfde geldt van petroleum, of van koper. Maar wat bereikt men met zulke tirades? De schrijver moest maar minder van Barth overnemen. Waar zijn we, en waar gaan we heen?